

נגיעות מפרשת השבוע וילך

בשבת הראשונה של השנה החדשה הבאה עלינו בע"ה לטובה, שבת טובה, נקרא את פרשת וילך, פרשה קצרה מאד, המשך נאום הפרידה של משה, הבטחה לכניסה לארץ ישראל וכיבוש מוצלח בסיוע ה', העברת ההנהגה ליהושע מחליפו, הכנת העם למותו של משה, כתיבת שירה וספר תורה ועוד.

משה הרועה הנאמן, המנהיג האולטימטיבי, מגן העם, בוחר לסיים את נאומו במשפט פסימי לא אופייני אשר כביכול אינו נותן תקוות רבות "כִּי יָדַעְתִּי, אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי-הַשָּׁחַת תִּשְׁחַתּוּן, וְסָרְתָם מִן-הַדֶּרֶךְ, אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתָם; וְנִקְרְאת אֲתָם הָרָעָה, בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים כִּי-תַעֲשׂוּ אֶת-הָרָע בְּעֵינֵי ה' לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם" לאחר נאום פרידה ארוך שנמשך לאורך כל ספר דברים זה הסיכום? אנו "מכירים ומלווים" את משה הצדיק עוד מלידתו, ילדותו, אופיו ומעשיו הגדולים ולכן אנו נדהמים למקרא הפסוק "הקטלני" והפסימי הזה. משה כביכול אומר, מעבר לכל מה שנאמתי ולימדתי עד כה, אני מכיר אתכם היטב, 40 שנה לא הקשבתם לי, עשיתם מה שאתם רוצים אין ספק שלאחר מותי תהיו גרועים יותר... בקריאה ראשונה הדברים קשים (גם בקריאה שניה ושלישית...) דבריו מחסלים כביכול כל תקווה.

הרב שטיינזלץ אומר שהתורה מעולם לא ניסתה ליפות את עובדות החיים, כבר ב"בראשית" התורה קובעת ש"יָצָר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו" משה מלמד את עם ישראל שיהיו קשיים בעתיד ולאורך החיים. בחיים יש עליות ונפילות. משה מכין את עם ישראל לדורותיו למציאות של הצלחות וכשלונות ברכות וקללות. החיים אינם פשוטים, עם ישראל עומד להיכנס לארץ ישראל למציאות של התמודדות קשה הבנויה על מעשי האדם ועל אחריותו והפסקת ההתבססות על מעשיי ניסים. נדרשת עבודה קשה בשביל להשיג הישגים והצלחות. אנשים שהיו מוכנים לנפילות זכו להישגים רבים, נפילות לאורך הדרך ריסקו את אלו שהכל בא להם בקלות עד שלא הצליחו להתאושש. צבאות הפסידו קרבות רבים ומכות קשות ולמרות זאת ניצחו מלחמות בשל הנחישות והאמונה בדרכם. דבר דומה קורה אצל חברות בתחום העסקי ובכל תחומי החיים. לאור זאת בפרשה מופיע מספר פעמים הביטוי "תִּזְקוּ וְנִאֲמָצוּ". בתקופה הזו אנו אומרים מידי יום מזמור "לְדָוִד ה' אֹרֵי יִשְׁעֵי... קְנָה אֶל ה' תִּזְקוּ וְנִאֲמָצוּ לִפְנֵי קְנָה אֶל ה' יש תקווה ותפילה, קנה אל ה' לפני שהבעיות מתחילות ויש קנה אל ה' לאחר שהם באו. באמצע עלינו להיות במצב של "תִּזְקוּ וְנִאֲמָצוּ לִפְנֵי" אדם צריך להאמין בה' אולם להיות מוכן לנפילות חו"ח ועליו לסמוך על כך שהוא יוכל לצאת מהצרות. "תִּזְקוּ וְנִאֲמָצוּ", אומץ ומאמץ. יש להיות אמיץ להתמודד עם החיים אולם גם להתאמץ, נדרשת השקעה אישית. צדיק יכול ליפול שבע פעמים אבל יודע שעליו לקום ולשוב אל עצמו. לעומתו רשע יכול ליפול פעם אחת ולהתרסק, הוא סומך על עצמו ולא על גורם עליון וכשהוא נופל ברור לו שאין לו סיוע מאף אחד.

בגמרא במסכת סוכה יש תיאור שלעתיד לבוא הצדיקים והרשעים יראו את היצר הרע שלהם. לצדיקים הוא יראה כהר עצום והם יתפלאו כיצד הכריעו אותו ואילו לרשעים הוא יראה כשערה דקה והם יתפלאו כיצד לא התגברו עליו. הצדיקים מתמודדים עם היצר הרע לאורך כל חייהם ולכן הצטבר לזכותם הר גדול של הצלחות. הרשעים נפלו בניסיונות הראשונים ולכן גובה ההצלחות שלהם הוא כחוט דק. בתקופה זו של השנה כולנו מקבלים החלטות לעשות מעשים טובים יותר או לתקן את דרכנו ואז נכנסים לשגרה וחוזרים להרגלנו. משה אומר "תִּזְקוּ וְנִאֲמָצוּ, אֶל-תִּירְאוּ וְאַל-תַּעֲרָצוּ" יהיו בעיות ויהיו התמודדויות קשות אולם חזקו ואמץ, המשיכו להילחם לאחר כל נפילה כי תמיד ניתן לתקן, ה' מחכה ונותן הזדמנות אפילו לתשובת הרשע "כִּי אִם בָּשׁוּב רָשָׁע מִדֶּרֶךְוֹ וְחָנָה"

שבת שלום שנה טובה וחתימה טובה.

שלר איתן

לעילוי נשמת אבי, מורי ורבי אברהם חנן בן נתן ואטל ז"ל